

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 89

Sobota, 9. novembra 1935

Leto X

Grčija — monarhija

— Vendarle pripravljeni

Po večletnem delovanju grških monarhistov, ki jih je podpirala Anglija, je odločil grški plebiscit dne 3. novembra za monarhistični režim. Angleški imperializem sluti v monarhiji, ki ji je na čelu priateljska dinastija, več opore, kakor v republiki z ozirom na svoje interese v Sredozemskem morju, ki ga danes ogroža Italija in eventualno še druge države.

Plebscit je bil temveč pripravljen. Grčija je bila zadnjih dvajset let jako nemirna dežela. Ze 1917 je moral odstopiti kralj Jurij I. na zahtevo velesil. Sledil mu je sin Aleksander, ki je umrl 1920. Ob tej priliki se je izrekel plebiscit za monarhijo in kralj Jurij II. je nastopil 1922. Takrat so postrelili Gunarisovo vladno. Toda že 1924 je zmagal Venizelosov duh ter se je novi grški plebiscit izrekel za republikansko vladavino. Položaj sta obvladala Venizelos in Kondylis (ta je postal 1932 monarhist in je izvedel kot predsednik vlade te dni plebiscit v prilog monarhije) kljub dvakratnemu puču Pangalosa in Plastirasa.

Castillepni častniki so bili razdeljeni predvsem v dva tabora in vršili so se neprestani boji med monarhisti in republikanci vseh enajst let. Tudi delavstvo je pogostoma posegalo v borbo, vendar ne z zadostnim vplivom.

Grški narod je bil brez svobode, nastopila je kriza in uničevanje političnih nasprotnikov z obeh strani je rodilo med narodom duševno anarhijo, v kateri so se vsi strahovali za svoje življenje.

Pred pogajanjem za podunavski pakt?

Čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v svojem zunanji političnem ekspezeju v parlamentu in senatu omenil pogajanja za podunavski pakt.

Rekel je, da med državami Podunavja ni takih nasprotij, da bi se pakt ne mogel skleniti. Omenil je tudi, da je Čehoslovaška v tem oziru naravno središče, ki se nahaja s sosedi v prijateljskih odnosih. Tudi odnosi med njo in Ogrsko so se znatno omilili.

Bolgarija po poti reakcije

Patriarhalno pobarvan parlamentarizem

Srednjeveški vitezi so bili izprva absolutisti. Ko so dobili konkurenco v novih in bogatih vitezhih, so jih nekaj od njih povabili, da so smeli kaj povedati o vladanju, seveda njim v prilog. V tako dobo se vračamo tudi v Bolgariji, ki živi v neprestanih svojih notranjih političnih bojih, kar znači, da prave demokracije tam še ni doma. Zlo je ta doba, ki je ostanek srednjeveške reakcije.

Sedanja Toševa vlada pripravlja nov zakon o parlamentu in njeje stvari ter pravicah. Dosedaj je imel bolgarski parlament (sobranje) 256 poslancev, po novem zakonu bo imel le 123 poslancev. Voljenih bo samo 73 poslancev, 30 jih bodo imenoval razne stanovske korporacije, 20 pa bo ministrov in imenovanih »strokovnjakov«, kakor je to potrebno povsod, kjer se hoče zaščititi »avtoriteto« oblasti te ali one plasti državljanov.

Socialna demokracija povsod napreduje

Ocenili smo že triumfalno zmago danskih socialistov, velik napredek francoskih socialistov pri senatorskih volitvah in priobčili smo razveseljivo poročilo o volitvah v Švici. Danes hočemo še posebej pokazati velik pomen volilnega izida v Švici.

Švica leži v osrčju Evrope, po narodnosti jo tvorijo Nemci, Francozi in Italijani. S tem je izpostavljena političnim vplivom iz teh na njo meje držav. Nemški fašizem je porabil mnogo denarja in truda, da bi se razširil na Švico. »Nacionalna fronta«, podpirana na vse načine po nemških fašistih kakor Heinleinovo gibanje v Čehoslovaški, je skušala pri teh švicarskih volitvah na vsak način priti v ospredje. Če bi ta »nacionalna fronta« dosegla le nekaj pomembnega uspeha, bi bil to signal za nemški fašizem, da je švicarska demokracija zrela, da jo jurišajo. Toda ta »fronta« se je zlomila, Švica je odbila generalno ofenzivo fašizma na svojo demokracijo.

In kdo je izvojeval to bitko na čelu švicarske demokracije proti fašizmu? Socialna demokracija. Tista socialna demokracija, proti kateri je

osredotočil vso svojo bojevitost fašizem, ki so ga podprli konservativni klerikalci. Kakor fašisti so si polomili zobe tudi klerikalci, ki so se prevarali v svojem jezuitskem upanju, da bodo socialdemokratom škodovali kverulant iz komunističnih vrst.

Socialdemokrati so izšli iz tega koncentričnega napada kot **najmočnejša švicarska stranka**. Fašisti so dobili enega celega poslanca, klerikalci so izgubili dva, komunisti so ostali brezpomembna stranka z dvema mandatom. Nasprotno je napredovala stranka mladih kmetov, ki podpira socialno demokracijo.

Tako se socialisti uveljavljajo povsod s svojim stvarnim delom in programom. Vladajo na Danskem, Švedskem, Norveškem, sodočajo v Čehoslovaški in Belgiji, so na čelu demokracije v Švici, Franciji in Angliji, glavna udarna moč proti klerofašizmu v Španiji, steber politične svobode v Mehiki, vsepovsod glavni branilci interesov delovnega ljudstva, ki se zbira pod socialističnim geslom: Za mir, kruh in svobodo!

6000 vagonov premoga manj in izjava radikalnega prvaka

V zadnji številki smo sporočili žalostno vest, da se je začel izvajati ministrski sklep, po katerem bodo železnice od 1. nov. dalje dobavljale iz rudnikov Slovenije 6000 vagonov premoga manj kakor doslej.

Radikalni slovenski prvak je glasom »Slovenca« v oktobru na političnem shodu v Kranju izjavil o premo- gu naslednje:

»Pripovedujejo in pišejo naši nasprotniki, da je vprašanje trboveljskega premoga rešeno definitivno v škodo rudarjev in rudnikov. Zaveda-

mo se, da je to borba za 500 rudarskih družin. Povem vam, da to vprašanje premoga še ni rešeno in zato ne smete verjeti tem tendencioznim vestem.«

Na vprašanje neke deputacije z ozirom na to izjavo je pristojni minister izjavil, da je to vprašanje definitivno rešeno. In res se je zdaj začelo z izvajanjem sklepa. Nastane vprašanje — odgovor nanj je lahek — vprašanje, ali je to rešeno in zakaj je dotični radikalni prvak tako lahko pozabil na »borbo za 500 rudarskih družin.«

Svinčeni rudnik v Mežici reducira delavce

Iz Mežice nam javljajo:

Dne 28. oktobra je svinčena družba v Mežici odpovedala službo 32. delavkam v izbiralnici. Nadalje je odpovedala službo tudi 12. delavcem v ostalih obratih. Kot vzrok navaja omejitve obratovanja. Največ pa je redukcije kriva tudi tehnična izpolnitev (racionalizacija) obrata.

Kaj pomeni redukcija tik pred zimom, si lahko vsak sam predstavlja, posebno še, ker v tem času ni nobenega priložnostnega dela.

Naloga prizadetih občin je, da se revežem v predstojećih mesecih nudi vsaj minimalna podpora.

Občinske volitve na Škotskem

Delavska stranka pridobila enajst novih mandatov.

Dne 5. t. m. so se vršile na Škotskem v Angliji občinske volitve. Delavska stranka je pridobila 11 novih mandatov, komunisti pa 4.

Nova danska vlada

Po volilni zmagi socialne demokracije nova vlada

V danskem parlamentu je meščanska opozicija nastopala proti gospodarski in socialni politiki vladne večine socialistov in kmetov. Vlada je kratko obračunala z opozicijo s tem, da je razpisala parlamentarne volitve, ki so prinesle vladi jako povoljen uspeh. Volilci so odobrili politiko vlade, v kateri imajo socialni demokrati večino.

Nova vlada je bila te dni sestavljena. V njej so:

Predsednik vlade Staussing (soc. dem.), zunanji minister dr. Munch (dem.), brambni minister Alsing Andersen (soc. dem.), minister socialne politike Christensen (soc. dem.), minister trgovine in industrije Kjaerbøl (soc. dem.), minister javnih del Fisker (soc. dem.), minister prosvete Jørgensen (dem.) in minister za cerkvene zadeve Johanes Hansen (soc. dem.).

Nova vlada ima dovolj moralne in stvarne opore v parlamentu, da bo uspešno vršila svojo nalogo v gospodarstvu in socialni politiki tudi v bodoče.

Iz notranje politike

Beograd, 6. novembra

Narodna skupščina je dobila od predsednika ministrskega sveta in zunanjega ministra več zakonskih predlogov iz področja zunanje politike. Na prvem mestu je zakonski načrt o pravni pomoči med nami in Turki, o rečni policiji na Donavi in nekaj bomo na novo tudi s Čehi uredili. Konkordat s papežem je pripravljen, kar nudi torej dovolj pripravnosti za daljše zasedanje.

Poslanci in tudi senatorji so že na vkupu. Poslanski klub jugoslovenske radikalne zajednice rešeta kmečko zaščito. Beograjska »Politika« ve povedati, da obravnava klub te probleme ob sodelovanju Marka Kožulja, »koji ne pripada ni jednom klubu, ali pomaže vladi«.

Poseben komunike je objavil tudi jugoslovanski nezavisni klub: da je »diskutirano o političkoj situaciji i o suradnji sa ostalim opozicionim klubovima«. Diskusija se bo nadaljevala še drugi dan in prihodnje dni.

Razveseljivo pa so tudi vedno bolj tesne in iskrene prijateljske vezi z Grčijo. —

Volna v Abesiniji razburja živce

Vojna v Abesiniji je nedvomno strahotna, čeprav se niti začela ni. Abesinska poročila so kratka, italijanska privatna pa romantična in krvava. Tako so Abesinci pred Makalo masakrirali 2000 žen in 3000 otrok iz skupine izadjalca Guksa, ki so ga Italijani poslali v prve vrste, da pokaže, če je res vdan Italiji. V italijanski vojski so povsod spredaj domačini. To pravijo italijanska poročila, ko navajajo črne Eritreje in Dankile.

Nedvomno je, da se na nobeni strani ne ravna z nasprotniki z ljubeznijo. Značilno je tudi, da je baje neki poglavar ponudil predajo Italijanom ter obenem izdal oklic, da se bodo vsi prebivalci njegovega področja smatrali za veleizdajalce, če se ne predajo. Italijani so seveda od navedenega poročila iz Afike ali niso objektivna ali pa označujejo metode, ki ne spadajo v civilizacijo, prav tako ne kakor vojna sama.

Napovedano ofenzivo so Italijani morali ustaviti zaradi dežja, morda tudi pušk. Napovedujejo pa že te dni novo ofenzivo. Abesinci se očitno še ne bodo spustili v odločilno bitko.

Poročila iz Afike ali niso objektivna ali pa označujejo metode, ki ne spadajo v civilizacijo, prav tako ne kakor vojna sama.

Izpremembra v čehoslovaški vladi

Za predsednika vlade je bil imenovan dne 5. t. m. dr. Milan Hodža. Dosedanji predsednik vlade Malypetr pa izvoljen dne 6. t. m. za predsednika poslanske zbornice.

Dr. Hodža je izjavil v poslanski zbornici in senatu, da bo varoval kontinuiteto dosedanje politike ter nadaljeval program dosedanje vlade. Poznajo probleme in dovolj so močni, da v popolnem soglasju sodelujemo.

Predsednik skupščine je bil izvoljen z 219 glasovi (od 264). V svojem nagovoru je poudaril, da je dolžnost parlamenta, da dela z vsemi sredstvi za ohranitev svobode, pravice in pravičnosti, za demokracijo. Naša demokracija jamči zastopstvo vseh plasti. Demokracija postaja sicer komplicirana, toda tem vestneje jo moramo izvajati. Proti demagogiji je pa najboljša orožje resnica.

Delavska stranka pri angleških dopolnilnih občinskih volitvah

Delavska stranka izgubila 24, konservativci pridobili 32 mandatov.

Pri splošnih občinskih volitvah 1. novembra je delavska stranka izgubila 24 občinskih mandatov. Ni izgubila, če pomislimo, da je lani pridobila 308 mandatov ter je imela večino v 39 podeželskih občinah. Leta 1929/30 je imela večino le v 16, leta 1931/32 pa v 23 občinah. — Pri londonskih volitvah lani je dobila delavska stranka 472 mandatov ter je imela v 4 občinah (vseh je 29) Londona večino. V marcu meseca 1934 je stranka dobila tudi v grofijskem svetu Londona večino.

Razvoj in vpliv delavske stranke v občinski politiki je razviden iz teh števil: 1929 je stranka dobila 219 mandatov v podeželskih občinah v Angliji in Walesu, 1930 je izgubila 73 mandatov. Leta 1931 so se vršile občinske volitve takoj po paničnih parlamentarnih volitvah in je stranka izgubila 238 mandatov. Ta izguba je bila le prehodna, ker je 1932 zopet

pridobila 22 in 1933 pa celo 236 mandatov in 1934 kar 308.

V zadnjih treh letih je delavska stranka pridobila 566 mandatov, izguba 311 mandatov 1930 in 1931 je torej več kot izravnana.

Razlika med pridobitvijo in izgubo mandatov posameznih strank pri dopolnilnih volitvah v občine 1. novembra je naslednja: konservativci so pridobili 50 (izgubili 18), liberalci so pridobili 10 (izgubili 12), delavska stranka je pridobila 36 (izgubila 60), neodvisni delavci so pridobili 20 (izgubili 26) mandatov.

Delavska stranka ima sedaj 542 mandatov (največ 566), ki jih je ohranila kot uspeh napredovanja v prejšnjih letih. Volilni uspeh v sedanjem položaju je ugoden, ker je stranka ohranila svoje pozicije. Od 39 občin, ki jih je doslej upravljala, je stranka izgubila le dve (Leeds in Newport), zato je dobila večino v vseučiliškem mestu Oxfordu.

Volilni program angleške delavske stranke

»Intransigent« je objavil razgovor svojega poročevalca s Staffordom Crippsom, predstavnikom levega krila angleške delavske stranke, v katerem je Cripps obrazložil svoj volilni program:

Socializacijo financ, odpravo zasebnega lastništva nepremičnin, kontrola nad zunanjo trgovino, dajanje izdatnih socialnih podpor v slučajih dokazane potrebe. Prehod iz kapitalističnega v socialistični gospodarski sistem naj bi se izvršil približno v petih letih. Ko bodo gori navedene najnujnejše mere izvedene, se mora zapovrstjo nacionalizirati promet, rudnike, plinarne, elektrarne, pridobivanje petroleja in težko industrijo in sicer brez vsake odškodnine dose-

danjim lastnikom. Nadalje je Cripps povdarjal, da se mora spodnja zbornica reformirati, zgornja pa popolnoma odpraviti. Kar se tiče angleške zunanje politike, bi socialistična vlada sklenila predvsem s Sovjetsko Rusijo in drugimi socialističnimi državami pogodbe o medsebojni pomoči. Gospodarski stiki s Sovjetsko Rusijo se bodo kar najbolj izgradili in poglabili, da se ustvari v svetovnem gospodarstvu trdno socialistično jedro. Socialistična vlada bi končno predlagala izpolnitev člena 19, statuta Društva narodov, da se omogoči morebitno potrebna revizija pogodb in zagotovi splošna razorožitev. Seveda je Cripps tudi za nacionaliziranje orožne industrije.

Nazadovanje gospodarstva v dravski banovini

Posledice redukcij mezd in plač se občutijo

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo je izdala poročilo o razvoju v dravski banovini za prvih devet mesecev tekočega leta.

Po tem poročilu posnemamo, da je v tej dobi nazadovalo število obratov za 422, trgovinskih obratov za 623, skupno torej za 1045.

Število gostilniških obratov se je znižalo za 5, industrijskih pa povečalo za 14 obratov.

Najbolj je nazadovalo število trgovin v deželni pridelki in živili.

Iz statistike je tudi razvidno, da so najbolj prizadeti manjši obrati.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Statistika nam torej ne kaže, da bi se bile gospodarske razmere pri nas izboljšale in se tudi ne morejo toliko časa, dokler bo zanje edino zdravilo redukcija plač in mezd.

Pred sejo narodne skupščine in senata

Dne 20. oktobra sta bili prvi seji narodne skupščine in senata. Na teh sejah je bilo izvoljeno predsedstvo obeh zbornic.

Dne 4. t. m. se je vrnil princ regent Pavle v Beograd. Še istega dne so bili poslanci in senatorji telegrafično poklicani v Beograd. Izdeluje se tudi deklaracija regentskega sveta, ki bo predložena zbornicama, ki sta sklicani za ponedeljek, dne 11. t. m.

V Španiji ni korupcije

Odstop vlade

»Slovenec« je prijatelj španske reakcije, zato pripoveduje, da se je sedaj zgodila v Španiji prva korupcija. Klerikalni režim je afere prikrival, vendar se je v zadnjih dvajsetih letih že pisalo o nekaterih.

Sedaj je vlada Chapapreito, radikalno-klerikalna koalicija, dne 26. m. m. odstopila, ker je bil član vlade zapleten v grdo korupcijsko afero. Prejšnjega predsednika in zunanjega ministra Aleksandra Lerrouxa so izločili in potem vlado izpopolnili.

Lerroux je voditelj radikalne stranke. Mož je korupcionista. Socialisti so se zaradi tega sprli z njim in so povzročili njega padec. Lerroux se je sklenil maščevati nad socialisti in je sklenil zvezo s klerikalci ter pognal socialiste 1934 v oktobrsko vstajo.

Po izstopu socialistov je zavela v vladi reakcija in oživela korupcija.

Zadeva je kratko taka-le:

V Španiji so igralnice že dolgo prepovedane. Lani pa se je posre-

žilo holandskemu podjetniku Straussu, da je dobil koncesijo za kazino v San Sebastianu, ki je prej od občine ni mogel dobiti. Prvo noč je policija sicer vdrla v igralnico in je nastal pretep, denar na igralni mizi pa izginil. Pozneje pa je Strauss otvoril igralnico na otoku Malorki, ki je tudi kmalu prenehala.

Strauss je, ko se je stvar ponesrečila, zahteval od številnih posredovalcev podkupnino nazaj in ko mu ti podkupnin niso hoteli vrniti, se je obrnil na predsednika republike.

Težko je pregledati široko razpredeno korupcijo. Posebno so pa obremenjeni prejšnji notranji minister in sedanji veliki župan v Madridu, Salazar Alouso. Ourelio Lerroux, nečak in adoptivni sin prejšnjega zunanjega ministra in bivšega predsednika vlade Aleksandra Lerrouxa, državni tajnik Benzo, katalonski generalni guverner Pichy Pous in šef varnostne policije, Valdivia.

Torej sami ugledni stebri režima, ki so izrabljali svoj položaj.

ter bosta volili odseke in eventualno razpravljali o deklaraciji.

Opozicija je sklenila, da bo v narodni skupščini nastopala enotno, kakor na prvi seji, pri volitvah skupščinskih odborov. Vprašanje je še, če ima vlada večino, ker bi sicer brez večine parlamentarno ne mogla delati. Klubi, ki imajo 30 poslancev, utegnejo dobiti zastopnika v vladi.

Po raznih vesteh se je dr. Maček znatno približal političnemu konceptu režima.

»Zmagal bo demokratični duh, to je duh, ki hoče, da državne zadeve niso stvar posebne kaste ali razreda, temveč, da postanejo stvar vseh, ljudska stvar.«

L. Feuerbach.

„Zapore in kaznilnice mora odpreti, kdor prosvetne domove zapira“

»Slovenec« dne 5. novembra t. l. piše dobesedno:

»Dr. Korošec je zopet odprl prosvetne domove, v vmesnih letih pa se je nemoteno delala neprecenljiva moralna škoda, saj je stara resnica, da mora odpreti zapore in kaznilnice, kdor prosvetne domove zapira. Koliko pa društva trpe materialne škode, zlasti na knjižnicah, odrih in godbenih instrumentih, pa še ni ugotovljeno in spričlo slovenske potrpežljivosti najbrž nikoli ne bo, ker jo spričlo nesramnosti in cinizma tistih, ki so jo povzročili, najbrž nihče povrnil ne bo.

Dvojna mera.

Med tem pa so vsa druga društva nemoteno obstojala in delovala, oziroma ne delovala in dražila narod. Itd.»

Prepričani smo, da bo »Slovenec« kmalu objavil daljši članek o porazni škodljivosti za delavstvo, ker so njegovi prosvetni domovi »Svobode« še vedno zatvorjeni in zahteva njihovo otvoritev, ker kdor prosvetne domove zapira...

Doma in po svetu

Sankcije in Jugoslavija. Sankcije proti Italiji gospodarsko jako občutno zadevajo Jugoslavijo, kakor ugotavljajo razni gospodarski listi. Jugoslavija na primer izvažajo v Italijo 57,8 odst. svojega gradbenega lesa, 69,4 odst. našega oglja in 89,3 odst. naših drv. Razentega pa izvažamo v Italijo mnogo živil. V Ženevi so sicer obljubili v kompenzacijo nov trg, vendar je pa to težko vprašanje. Gospodarstveniki trdijo tudi, da bodo sankcije sicer povzročile nekaj težkoč Italiji, vendar pa Italija lahko naroča potrebno blago iz drugih kontinentov, ki so v splošnem večji dobavitelji Italije kakor Evropa. Po našem mnenju bi akcija imela uspehi le, če bi se izvedla iz blokado. Hila Korošec, Korošec Korošec

Dr. Izidor Cankar ne bo jugoslovanski poslanik v Buenos Airesu, vendar pa bo poslanik v Beogradu. Izidor Cankar je bil, kakor znano, pred leti izobčen iz Cerkve, ker je zapustil duhovniški stan in se oženil s hčerko znanega industrialca Dragotina Hribarja. Kdo bo imenovan namesto njega, se še ne ve. Baj se za to mesto poteguje neki član uredništva »Slovenca«.

Naši radikali se zdi, da imajo samo enega govornika za shode; če je on zadržan v Beogradu, se ne more vršiti noben shod. Svoj čas so bili taki reveži »Jutroveci«; brez Žerjava in primernih direktorjev ni moglo biti javnega shoda.

Iz Jugoslovanske radikalne zajednice (JRZ) poročajo, da šteje njih poslanski klub že 158 poslancev, torej večino. V istem pravcu se baje konsolidira tudi senat. — Mi bi želeli, da poslanci in senatorji...

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevalja Talpa 29

»Dobro,« je rekel. »Morda odidem pozneje z vami v Kolumbijo.«

Sedel sem k njemu.

Ker nisem prav vedel, o čem bi se naj z njim pogovarjal, sem menil, da je prišel pravi trenutek, da ga povprašam o Gonzalu. Saj mi ni bilo za golo klepetanje, nego bi samo rad videl, kako se bo obnašal, kako se obnaša človek, ki ima na vesti roparski umor in ki ga presenetiš s tem, da mu poveš, da veš vse.

Seveda je bilo to nevarno. Če je bil Antonio v resnici pravi morilec, potem bi me ob prvi priložnosti kot sovedca odstranil. Toda za to se nisem brigal. Vprav ta nevarnost me je šele prav dražila. Saj sem bil pripravljen in bi si že obvaroval zdravo kožo. Varoval bi se pa kajpak, da bi tram-pal z njim sam skozi grmičevje ali pa celo v Kolumbijo.

»Ali veste, Antonio,« sem kar nenadoma dejal, »da vas išče policija?«

»Mene?« je ves začuden vprašal.

»Da, vas!«

»Zakaj pa? Nič se ne zavedam, da bi kaj napravil.«

To je prav odkrito zvenelo; zdelo se mi je, da celo preveč odkrito, da bi bilo resnično.

»Radi umora! Radi roparskega umora!« sem pristavil.

»Ste pač nori, Gale. Mene — pa radi roparskega umora? To se pa hudo motite. Morda iščejo koga, ki se piše slično kakor jaz.«

»Ali veste, da je Gonzalo mrtev?«

»Kaj?« Skoraj zakričal je.

»Da,« sem rekel in ga motril. »Gonzalo je mrtev. Umorjen in oropan.«

»Ubogi fant! Bil je dober dečko,« je rekel Antonio z obžalovanjem.

»Da,« sem pritrdil, »bil je dober dečko! In škoda je zanj. Kje ste ga pa poslednjič videli, Antonio?«

»V hiši, kjer smo vsi stanovali.«

»Mr. Shine mi je pripovedoval, da ste vi trije, vi, Gonzalo in Sam v ponedeljek zjutraj skupaj odšli.«

»Če mr. Shine to pravi, se moti. Gonzalo ni odšel z nami. Le Sam in jaz sva odšla na postajo.«

»Tega pa ne razumem,« sem rekel. »Mr. Shine

je stal pri oknu ali med vrati, ne vem več kje, in je vas tri prav gotovo videl.«

Tedaj se je Antonio lahno zasmejal in rekel: »Mr. Shine ima prav in jaz imam tudi prav. Toda tretji, ki je bil z nama, ni bil Gonzalo, nego nekdo iz tamošnje okolice; bil je neki domačin, ki je nameraval od Abrahama kupiti kokoši, ker je menil, da jih bo dobil poceni. Abraham pa je že pred dvema dnevoma odšel in je že prodal kokoši, mislim da mr. Shineju.«

»V hiši, kjer ste Gonzala poslednjič videli,« sem dejal počasi, »sem ga tudi jaz našel — umorjenega in oropanega. To se pravi, vse mu ni bilo odvzeto, morilec mu je pustil pet pez in nekaj čez.«

»Rad bi ob tej tragični zgodbi ostal resen,« je rekel Antonio in se rahlo režal predse, »vkljub temu pa se moram vendar smejeti. Ostali Gonzalov denar imam jaz.«

»No torej!« sem vzkliknil. »O tem vendar že ves čas govorim.«

»O tem sicer govorim, Gale,« je odvrnil Antonio. »Toda denar sem priigral. Sam to prav dobro ve, saj je bil prisoten. Tudi Sam je izgubil pri igri pet pez. Je pač napak stavil.«

Zgodba je postajala zapletena.

(Dalje prihodnjič.)

sklenitev svobodne demokratične zakonodaje, ki je že obljubljena.

Upravitelj Belja v Vojvodini se je ustrelil. Direktor ing. Petrović na Belju je izvršil samomor, ker je revizija ugotovila nerednosti v poslovanju. Pokojnik je služboval že okoli dvajset let na Belju ter je bil soliden in plemenit mož po svojem čustvovanju. Pred odhodom na Belje je poučeval na ljubljanski višji tehniški šoli. V poslovnem pismu pravi, da sam ni ničesar zakrivil, ker je star je bil 58 let.

Pomirjenje. V vsaki državi se želim pomirjenje. Toda pravo pomirjenje pride tedaj, če nastopi svoboda v vsakem oziru, kolikor pospešuje razvoj mišljenj in problemov. V merodajnih krogih pravijo, da bo razvoj za izvedbo volitev zrel šele prihodnje leto jeseni. Toda to miselnost žili v politiki in v gospodarstvu. Tajne in svobodne volitve bi bile že danes zdrav plebiscit volje naroda, ki bi omogočil jasne poglede na potrebe in konsolidacijo. Obnove se naj politični zakoni iz leta 1928. Politične strasti bodo s tem ublažene in jasno sliko bomo imeli pred seboj, kaj in kako moramo ravnati, da pospešimo konsolidacijo. Naj pove narod svobodno svoje mišljenje, da se bo takoj izpočetka navadil ceniti demokracijo, kakor jo je znal prej!

Ruski emigranti se bodo začeli vračati v domovino iz Čehoslovaške. Kakor poročajo časopisi, jih bo v kratkem odšlo 30.000. Upamo, da bodo sledili njihovem vzgledu tudi emigranti iz Jugoslavije, s čimer bi prispevali k zmanjšanju brezposelnosti v naših krajih.

Seja skupščine Delavske zbornice. V nedeljo, dne 10. t. m. se bo sestala v Ljubljani skupščina Delavske zbornice. Na seji bodo razpravljali o zborničnem proračunu.

Uprava (sosvet) Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani. Ministrstvo je imenovalo v sosvet Pokojninskega zavoda za nameščence v Ljubljani vse dosedanje člane uprave, razen predsednika dr. Baltiča, ker je bil na njegovo mesto imenovan dr. Milavec. Na bližnjem obnem zboru bo izvoljena nova uprava razen predsednika.

Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani opozarja vse češkoslovaške državljane na področju dravske banovine na pravilnik za uporabo uredbe o zaposlovanju tujih državljanov (Službeni list z dne 16. oktobra 1935) in poziva vse čl. državljane, stalno ali začasno tukaj zaposlene, naj se ravnajo po tem pravilniku in takoj storijo vse potrebne korake v svrhu zamenjave dosedanjega dovoljenja k zaposlitvi z omenjenim pravilnikom predpisano, izkaznico o poklicu do konca l. 1935. Potrebni formularji in navodila se dobijo pri obnem upravnem oblastvu prve stopnje.

Strahovit samomor sta izvršila 26-letna zaljubljenca Srečko Filipi in Nedeljka Kitarović iz Šibenika, ki sta se 4. t. m. spustila s stolpa zagrebske katedrale v globino. Do prve galerije sta se dvignila z liftom, oba veselo razpoložena. Do druge galerije sta šla po stopnicah, kjer je fant sebi in dekletu pokrili glavo s svojo suknjo, preden sta se spustila.

Ruski operni pevec Fjodor Šalja-pin gostuje te dni v Beogradu in v Zagrebu. Vstopnice za njegove predstave so prodajali po 1000 Din.

Grški kralj Jurij II. se vrne v Grčijo dne 24. novembra t. l.

Dr. Fran Soukup je bil zopet izvoljen v seji senata za predsednika. Od 130 oddanih glasov jih je glasovalo za s. Soukupa 96. Ostali glasovi so bili cepljeni.

Obsodbe socialdemokratov v Hamburgu. Pred hamburškim sodiščem je bilo obsojenih več socialdemokratskih zaupnikov, ker so širili socialistične liste, ki se tiskajo v danski prestolici Kopenhagen. Obsojeni so bili: Kieras in Thron na 4 leta, Schumacher na 2 in pol leta, Osterholt na dve leti in Goldenhauer na 1 in pol leta ječe.

Pomorska konferenca v Londonu. V Londonu sklicujejo dne 2. decem-

OUZD in delavke

Prejeli smo »Pod tem naslovom je priobčila »Delavska Politika« članek, ki obravnava namestitev venero- in dermatologa v ljubljanskem ambulatoriju OUZD.

Na ta članek, ki je v osnovni trditvi, češ, da se mnogo žen sramuje iskati pomoči pri zdravniku in da bi rajši iskale pomoči pri zdravnici, pogrešen, je dovolj, če repliciram sledeče: Ko bi bila ta trditve člankarjeva resnica, tedaj ne bi zevala tako strašna praznina v čakalnicah zelo mloštevilnih zdravnic, ki izvršujejo prakso v Ljubljani, pa tudi drugod in ne bi bil tako pereč problem, kam spraviti iz bolnišnice zdravnice, ki zasedajo sekundarska mesta v bolnici in zavirajo namestitev mlajših zdravnikov in zdravnic.

Ravno prazne čakalnice v ordinacijah zdravnic pa seveda ne morejo biti razlog, da dobe namestitev pri OUZD.

Malo drzno je zato od člankarja, ki ne pozna razmer, če piše potem, češ, da je to dobra lekcija za delavke in za delavstvo sploh, kako se postopa z njimi. — To je torej druga plat zvona. Žene, ki se interesirajo za to vprašanje, naj se oglase, seveda ne z dolgimi članki, ampak s krajšimi utemeljitvami svojih zahtev.

Dr. Maček ne mara komunistov

Dr. Maček popušča v svoji radikalni politiki in zavrača vsakršni radikalizem. Prav odločno pa odklanja sodelovanje elementov, ki so se priključili njegovemu gibanju ter so ba- je komunisti. Boj proti njim je pričelo njegovo gibanje predvsem v Sloveniji, v okrajih Murska Sobotica, Dolenja Lendava, Ljutomer in Ptuj in sedaj tudi dr. Maček sam v Slav. Brodu.

Komunisti so menili, da bodo s tem prevzeli vodstvo v gibanju drja. Mačka, pa bodo temeljito razočarali, ker vsakogar zadene neprijetna asoda, če zabrede med dva mlinska kamna.

To priča, da se gotovi ljudje niso ničesar naučili iz poraza delavskega razreda 1921. Mi zahtevamo emancipacijo delavskega razreda, osamosvojitve, ni pa delavstvo zato tu, da bi igralo vlogo podpihovalca in sodelavca tam, kjer nima nič iskati, svoje delavske vrste pa razbijalo in zanemarjalo.

Združitev delavstva in iskreno sodelovanje more biti edini cilj delavskega gibanja.

V ogledalu

Ljubljanski škof med ameriškiimi socialisti. Ljubljanski škof dr. Rožman se je pred več tedni odpeljal preko morja v Ameriko in sedaj pošilja »Slovencu« dolge članke o t. m. kako se v Z. Ameriki V pismu z dne 11. oktobra piše škof, kako se se pripeljal z brzovlakom v ozko sotesko med rdeče skale, kjer vlak obstoji, da uživa potniki krasen razgled v višini 2000 metrov. Nato so prišli z avtom v mesto Leadvill, kjer so zlati rudniki in v Salido, 2150 metrov visoko, kjer je več Slovencev, pa nimajo ne župnije, ne duhovnika. Nato pravi g. škof: »V Leadvillu je še kakih 60 slovenskih družin, od katerih pa je kakih 20 socialističnih, ki nočejo imeti nobene zveze s cerkvijo. To malo število družin pastiruje g. Trunk, koroški rojak, ki neprestano trdi, da je tu lepo, kakor v nebesih in da ne gre od tu nikamor več.«

bra t. l. pomorsko konferenco. Prepirali se bodo o tem, kdo sme imeti večjo vojno mornarico.

Japonci so poslali v Moskvo protestno noto, zato ker so obmejne straže zajele na sovjetski zemlji oddelek japonskih in mandžurskih vojakov, ki so se vtihotapili preko meje, da bi poškodovali rusko železnico! Ko pa so sovjeti poslali v Tokio protestno noto, jim Japonci niso niti odgovorili.

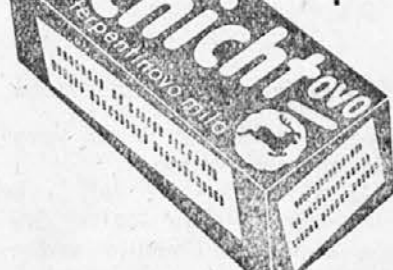
Nabirajte člane

za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Idila v spalnici

... uporabljala bom vedno samo

SCHICHT^{ovo}
TERPENTINOVNO MILO

za namakanje pa žensko hvalo

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Dr. Stojan Bajič je imel na univerzi nastopno predavanje o delovnem pravu.

Knjižnica Delavske zbornice je izposodila v oktobru 2.255 obiskovalcem 4.995 knjig, to je 477 več kakor v istem mesecu lanskega leta. Po jezikih je bilo izposojenih 2.215 slovenskih, 137 srbohrvatskih,

Maribor

Zaupniški tečaj!

Strokovna komisija v Mariboru obvešča vse organizacijske funkcionarje, obratne zaupnike in člane svobodnih strokovnih organizacij v Mariboru, da bo tekom letošnje zime priredila zaupniški tečaj. Prijavitelj se je treba v tajništvo, Delavska zbornica, II. nadstropje in sicer do nedelje, dne 10. novembra t. l. V nedeljo, dne 10. novembra ob 9. uri dopolne se bo vršil v dvorani Delavske zbornice razgovor udeležencev zaupniškega tečaja, katerega se morajo vsi interesi udeležiti.

Iz našega življenja. Na progi št. 11j do državne meje dela okrog 100 delavcev, ki obnavljajo progo. Ti delavci so živa podobna današnje bede! Z vseh strani so se zbrali, celo od Poljčan naprej se jih vozi do 30 z jutranjim vlakom, ki odpelje tam ob pol 6. uri in nato vstopajo na vseh ostalih postajah. Vstati je treba torej že kmalu po 4. uri zjutraj, ker mnogi imajo še daleč do postaje. Zaslужijo dnevno Din 18.—, od česar se odtegne še za službeni davek in bolniško zavarovanje. Ne gre torej drugače, da živijo opolne ob samem kruhu. Vračajo se z večernim vlakom ob 18. uri. Zgoditi se pa, da ima ta vlak, ki prihaja iz Avstrije, zamudo in s tem naši reveži ne ujamemo svojega vlaka ob 18. uri proti Poljčanam. Morajo torej 4 ure čakati do nočnega osebnega vlaka, ki odhaja iz Maribora šele ob pol 10. uri in tako pridejo domov izstradani in prezebljeni proti polnoči, a zjutraj je treba po 4. uri zopet vstati in na pot, da bodo ves dan kopali na progi. In vendar se ljudje tudi za to delo in za takšno mezdo trgajo.

Nad 100 čevljarjskih mojstrov je demonstriralo minulo sredo pred mestnim magistratom. Posebna deputacija je mestnemu načelstvu predložila spomenico, v kateri zahteva ostre ukrepe proti t. m. Bat'a.

Razprave železničarjev proti Tumpeju in tov. na št. 84. V ponedeljek, dne 11. novembra se bo vršila zopet razprava v tožbah 25 železničarjev proti žel. uradnikom gg. Tumpeju, Prevolsku in Tušku radi žaljenja časti. Ker se je pri zadnji razpravi izkazalo, da je dvorana sreskega sodišča na št. 15 mnogo premajhna za tožnike, tožence, odvetnike, priče in — javnost, so tožniki predlagali, da naj bo razprava 11. novembra v večji dvorani. Sodišče je temu predlogu ugodilo in se bo vršila v ponedeljek nova razprava z začetkom ob pol 9. uri v veliki dvorani okrožnega sodišča št. 84.

Upravitelj splošne bolnice g. dr. Fric Vrečko je bil odstavljen. Kot začasni upravitelj je bil imenovan g. dr. Hribar.

Razstava slik umetniškega kluba »Brazda«, ki se nahaja v veliki kazinski dvorani, ostane odprta do 17. t. m.

2.606 nemških in 37 drugojezičnih knjig. Vpisalo se je na novo 82 članov. Poleg drugih novosti si je knjižnica nabavila v zadnjem času najlepše češke knjige.

Zrtev dela. S stavbnega odra pri novi hiši za Bežigradu je padel in bil prepeljan v bolnišnico 36 letni zidarski pomočnik Anton Mihelič iz Moravc.

Mariborsko gledališče. Sobota, dne 9. novembra ob 20. uri »Poljska kri«. Prvič. Gostuje gosp. Povhe. Nedelja, dne 10. novembra ob 20. uri »Beneška noč«.

Trbovlje

Racionalizacija in priganjaštvo.

Cenj. g. urednik! Z ozirom na dopis iz Trbovelj »Racionalizacija in priganjaštvo«, priobčen v »Delavski Politiki« št. 84, stran 3, Vas pozivamo, da priobčite v prihodnji številki omenjenega lista naslednji popravek: »Ni res, da bi vodstvo rudnika nastavljal priganjače, ki nimajo drugega namena, kakor priganjati ljudi k delu. Tudi niso osrečeni rudarji na vzhodnem obratu s takim priganjačem, ki bi s surovimi besedami priganjal rudarje k steritvi. Še nikoli se ni klicalo na odgovornost ali celo kaznovalo rudarja, če si je osigurjal strop ali boke. Težki nezgodi, ki se je pripetila rudarju Miklavčiču, ni bil kriv tempo produkcije in ne delovna metoda.«

Z odličnim spoštovanjem Trboveljska premogokopna družba, rudnik Trbovlje.

Kakšne so razmere na vzhodnem obratu TPD?

Uredništvo se je potrudilo, da je dobilo izjave raznih delavcev o razmerah, ki so vladale na vzhodnem obratu TPD.

Rudar A izjavlja: Inž. P. mi je naročil, da moram po vozičke, čeprav sem ma povedal, da moram nujno tesariti. Ker nisem šel po vozičke sem bil koznovann z Din 10 globe. — Nadalje je prej imenovani inženjer naganjal rudarje na posel na kraju, kjer se je po razstrelitvi še silno kadilo.

Rudar B pravi: Inž. P. me je priganjal k polnjenju vozičkov, čeprav sem bil zaposlen s kopanjem premoča.

Pet rudarjev izpove: Inž. P. nam je rekel, da se križna opora postavi v petih minutah, dočim rudarji ugotavljajo, da je za to delo potrebno vsaj desetkrat toliko časa. Dvema predkopačema je rekel, da bi ju takoj reducirali, ako bi bil obratovodja. Ta isti inženjer je odredil, d se mora delati pri popoldanskem šihu do pol 10. ure, dočim se je poprej enkrat nehalo z delom nekaj pred pol 10. uro, da so imeli rudarji čas popraviti orodje, se nekoliko ohladiti in priti pravočasno v kopalnico.

Rudar C pove: Rudar, s katerim se izmenjeval na kopu, me je obvestil, da je tram prelomljen. Postavljal sem križno oporo, ko je prišel inž. P. in rekel, da se samo igram. Dostavil je, naj brž polnim vozičke.

Rudar Č: Voziček se ni dal premikati in ga sam nisem mogel spraviti naprej. Zato sva ga porivala dva. Inž. P. je to videl, vprašal je zakaj dva opravljata tako delo. Odgovora ni dobil. Pač pa je bil moj tovariš kaznovan z globo Din 10.

Rudar D: Inž. P. me je videl, ko sem izravnal premogovne kose ob stenah in na stropu. Rekel mi je, da je to delo samo igračkanje in da moram brž polniti vozičke.

Rudar E: Že enkrat me je podsulo, zato poznam nevarnosti rova. Tesaril sem, ko je prišel inž. P. in rekel, da je dobil od obratovodje nalog, da je treba delati. Zrušek se ne naredi tako hitro in misli, da ni treba tesariti.

Tako izpovedujejo rudarji. (Rudarjev mislo označijo z začetnimi črkami njihovih priimkov.)

Velenje

Delavsko zborovanje bo v nedeljo, dne 10. novembra ob 9. uri v hotelu Rak. Govorila bosta predavatelja s. dr. Reisman in s. Viktor Eržen. Pridite torej polnoštevilno.

Škofja Loka

Čevljarji mojstri so zborovali v nedeljo, dne 3. t. m. Na zborovanju je bilo govora o obupnem položaju čevljarjskih obrtnikov, vsled naraščajoče industrijske konkurence. S strani gospodnikov se je pravilno poudarjalo, da se želje in zahteve obrtništva na merodajnih mestih ne vpoštevajo, ker je obrtništvo razcepljeno, ker tvorijo politično stafažo raznih strank, namestu da bi se družilo v eno vrsto z vsemi izkoriščanimi, t. j. z delovnim ljudstvom. Koristi od razcepljenosti obrtništva imajo industrijski, predvsem Bat'a, v političnem oziru pa tisti, ki s pomočjo obrtniških glasov pridejo na krmilo. Podoben je tudi položaj v delavskih vrstah. Ko so kapitalisti spoznali, da jim je složno in enotno organizirano delavstvo nevarno, so razcepili njegove vrste na razne organizacije, nacionalne in katoliške ... Razdvojenost delavstva je podleglo v boju proti kapitalizmu, čeprav samo za doledno dobo, pa vendar. Posledice te svoje razdvojenosti sedaj bridko občuti, prav tako kot naše obrtništvo. Kako se godi krščanskemu delavstvu v krščanskih podjetjih, nam kaže primer tovarne Šešir. Kje so danes tisti, ki vabijo delavstvo v svoj tabor, kadar gre za politične akcije, da bi ga vzeli v zaščito in zastopali njegove težnje? Domača in tuja industrija izpodriva obrtnika. Bat'a je preplaval trg s svojimi izdelki. Stotisoči so zaradi tega prišli ob eksistenco in pah-njeni v brezdelje. Ta kapitalistični koncern pokupi tudi vse blaga na našem trgu, seveda za mnogo nižje cene, kot pa jih morajo plačevati čevljarji mojstri za usnje itd. Doklej naj še traja ta uničevalni boj? ... Predvsem moramo imeti obrtniki svoje močno, enotno strokovno zastopstvo, čigar naloga bo, pridobiti vpliv na tistih mestih, kjer se kujejo zakoni in usoda vsega delovnega ljudstva. Za uspešno vodenje zaščitne akcije pred industrijsko konkurenco je potreben akcijski odbor. V sklope kot je ZTOI obrtniki nima zaupanja, ker v njih sedita industrijec in obrtnik pri eni mizi. Le kar si bomo sami ustanovili in sami vodili, bo resnično naše in bo tudi služilo izključno v naš prid. — Ob koncu zborovanja se je vršil razgovor o prireditvi obrtniške razstave, ki naj seznani javnost s solidnim delom naših samostojnih in nesamostojnih ročnih delavcev, obrtnikov in pomočnikov.

Kranj

Brezobziren boj proti mestni občini je začel »Gorenjec« skupno z radikalno opozicijo. Delavstvo na tej polemiki nima interesa, kajti jedro vsega spora je boj za županijski stolček med dvema meščanskima skupinama. Treba pa je, da se pripravi, da bo, kadar pride čas, lahko uveljavilo svoj glas in svoje zahteve. Takrat bo brez-pomembna polemika nehala, občinsko gospodarstvo se bo pa usmerilo tako, da bo odgovarjalo zahtevam delovnega ljudstva.

Maščevanje nad — mrličem. V Besnici je na zastrupitvi umrl kmečki sin Kozjak Janez. Ko je ležal na vseh svetnikov večer na mrtvaškem odru, so pozno po polnoči prišli kropiti tudi bratje K. z Gor. Save, ki pa so bili precej vinjeni. Začeli so mrliču groziti in počeli druga nekulturna dejanja vsled tega, ker je mrtvec Kozjak pred nekako sedmimi leti pobil s kolom njihovega brata, ki je baje skupno z drugimi fanti prišel izzivat v Besnico. Treba bo napovedati odločilen boj alkoholu, ki zelo zastruplja okolico Kranja in je glavni krivec.

Ljudska univerza. V soboto 9. t. m. ob 20. uri bo predavanje v gimnazijski telovadnici. Ker je baje predavatelj za napovedano snov predavanja zadržan, bo predaval nekdo drugi, ni pa še znano, o čem. — Zadnje predavanje o načrtnem gospodarstvu je bilo tudi s strani delavstva dobro obiskano. Predavatelj g. dr. Pokorn nam je orisal ureditev človeške družbe, ki bo pomedla z današnjim gnilim kapitalističnim sistemom, ki se v skrajni sili zateka tudi v okrije stanovske in korporacijske ureditve države (fašizem), kakor jo zagovarja n. pr. okrožnica papeža Pija XI. »Quadragesimo anno«. Za poljudno in razumljivo predavanje je žel predavatelj velik aplavz, zlasti od strani delavstva.

PLETENE JOPICE

od 10 Din naprej v
Trpinovem bazaru

Vandervelde pri-poveduje

Splošna volilna pravica in volja naroda. — Dva njegova velika uspeha.

Splošna volilna pravica je ena največjih pridobitev naše dobe. Ko sem v Bruslju dosegel, da je bil sprejet zakon o splošni volilni pravici 1. 1919, so nekatere dežele po našem zgledu takoj storile isto. Na drugi strani bi me lahko kdo vprašal: »Kakšna je to splošna volilna pravica, če imate v Nemčiji Hitlerja, ki naravnost prisili vse volilce, da glasujejo zanj? Hočem biti skromen in pravim: Tudi če je tako, je to mnogo manj volja naroda in ne božja, kakor se je to trdilo v Nemčiji pod vladno cesarja v imenu nekega božjega pokroviteljstva.

Če že govorim o Nemčiji, ali nimamo razlik med nemško in belgijsko socialno demokracijo? Ali so se njih težnje v čem izpremenile?

Prav nobene razlike ni med tema dvema demokracijama. Tu more biti govora le o čisto plemenskem odražanju. Dva temperamenta, od katerih vsak isto idejo tolmači po svoje. Kar se tiče nas tu, je naša stranka čvrsta in se ni v ničemer izpremenila. Socialna demokracija pri nas je še vedno živ izraz volje naroda.

O svojem največjem uspehu.

Vandervelde se je na vprašanje nasmehnil zadovoljno.

Da, da, srečen sem bil, ko sem v štiriindvajsetih urah doživel dva največja uspeha. Pomislite samo: vse življenje se boriti za svoje ideje in doživeti, da se vam posreči v štiriindvajsetih urah doseči dva velika cilja! Lahko vam odkrito priznam, da sta ta dva cilja bila moji življenjski nalogi. Prva: splošna volilna pravica, druga osemurni delavnik. Zanimive so okolnosti, v katerih sem dosegel ta dva uspeha ...

... 1919. leta. Zvečer sem se moral boriti v parlamentu (belgijskem) za splošno volilno pravico in že od jutra sem se pripravljaj na ta veliki boj v parlamentu. Treba je bilo premagati svoje nasprotnike z velikim govorom, ki mi zagotovi večino pri glasovanju. Zgodilo se je pa, da se je isti dan obravnavalo v Verzajlu (na Francoskem pri Parizu) na mednarodni konferenci vprašanje o uvedbi 8-urnega delavnika. Na dveh krajih nisem mogel biti, toda Lloyd George mi je telefonično sporočil: »Ti moraš priti v Verzajl!« Pojasnil sem mu, da je to nemogoče, da je to tehnično nemogoče, Lloyd George se je pa nasmehnul: »Pošljem ti avijon!« In res, takoj je bil poslan iz Londona v Bruselj avijon ... V avijonu sem v dveh urah sestavil govor za Verzajl ... V Verzajlu sem potem govoril kakor še nikdar dotlej. Moja teza je zmaga. Verzajl je sklenil uvedbo osemurnega delavnika ... Ko sem ta govor izvršil, sem se vrnil z avijonom v Bruselj. Zvečer pa sem zopet grmel v parlamentu: »Splošna volilna pravica ... splošna volilna pravica ...« — Da, da, to sta moja največja uspeha.

Ti podatki so iz intervjuja v beograjski »Politiki«.

Vandervelde je bil predsednik socialistične delavske internacionale in je sedaj zopet belgijski socialistični minister. Nekaj let je bil tudi belgijski zunanji minister. Iz razgovora je razvidno, kako se stari inteligentni sodrug, ki je bil vedno impulzivno aktiven socialistični politik, veseli dveh svojih velikih uspehov, ki ju je izvojeval v prid delavstvu.

Jesenice

Zdravniška služba Krajevnih bratovske skladišče v novembru je določena tako-le: 1. 10. in 24. novembra g. dr. Čeh Milan; 3. in 17. g. dr. Kogoj Frančišek.

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) klasno filmsko dramo »Jennie Gerhard« po romanu Th. Dreiserja. V gl. vloži Silvia Sidney. Med dodatki tudi glasbeni film »Kontrasti«. — Sledijo »Sinovi pustinja«.

Delavski pravni svetovalec

Mezda v bolnišnici čez 7 dni. — Nakup blaga pri delodajalcih § 214 in 219 o. z. (Trbovlje)

I. Vprašanje: TPD ne izplačuje delavcem mezde po § 219 o. z., če je delavec bolan preko 7 dni. Ali je to zakonito?

Odgovor: Trboveljska PD se očitno poslužuje majhne nejasnosti § 219 obrt. zakona, kakor se je skušalo pred časom več drugih delodajalcev na ta način otresti plačila mezde delojemalcem, ki so bili bolni preko 7 dni. Zadevo pa smo že davno razčistili pred najvišjim sodiščem in smo o tem že tudi poročali v »Delavski politiki«. Delodajalec mora plačati delavcu mezdo za teden dni tudi takrat, če je bil delavec bolan več kot en teden. Tak je bil namreč obsebi umljivo tudi namen tega socialnega zakona. Pri sreskem sodišču v Laškem pa je ravnokar v teku pravda nekega rudarja TPD radi mezde v takem slučaju in bo torej izdana za TPD še posebej sodba, ki bo potem merodajna za nadaljnjo ravnanje TPD.

II. Vprašanje: Ali sme rudarski podjetnik, n. pr. konzum TPD odtegovati delavcem plačo za življenjske potrebnosti?

Odgovor: § 214 o. z. pravi izrecno: »Službodavci ne smejo dajati svojemu pomožnemu osebju blaga na up. Istotako ne smejo zavezovati osebja, da naj kupuje potrebna živila, ki mu jih oni priporočajo, niti, da se pogoje obvezno o uporabi plače za druge namene; smejo pa dajati pomožnemu osebju po predhodni privolitvi za račun plače živila in redno hrano po lastni ceni, stanovanje, kurjavo, razsvetljavo, blago za delo, zemljo za uporabo, vse po povprečni vrednosti, kolikor jih to same stane. Službodavci ne smejo dajati svojemu pomožnemu osebju na račun plače alkoholnih pijač, niti drugega blaga, razven navedenih predmetov.«

Kolikor nam je znano, prodaja konzum TPD vse blago najmanj po enakih cenah, kakor drugi trgovci, torej niti živil po lastnih cenah, ampak z dobičkom. Takšne kupčije so torej po § 214 o. z. nezakonite in zato neveljavne. Razen živil pa delodajalec niti po lastnih cenah ne sme prodajati svojemu pomožnemu osebju.

Sportna rubrika

Službeno iz pododbora DNSP Trbovlje

V nedeljo, dne 10. novembra t. l. V Zagorju, ob 3. uri popoldne na igrišču Zagorja, Svoboda: Dask. Kluba morata brez-pogojno odigrati pokalno tekmo. Blagajno vodi in skrbi za reklamo Svoboda. Delegat Kos.

17. novembra igrata dopoldan Amater in Retje. Igrišče Amaterja. Popoldne igrajo prvaki Zagorja, Hrastnika in Trbovelj za pokal DNSP.

Pokal bo razstavljen v izloženem oknu drogerije Sanitas. Vse ostale informacije in program pokalnega tekmovanja še bomo objavili.

Poziva se vse delegate, da se udeležijo

seje Pododbora v ponedeljek ob 5. uri v gostilni Volker, posebno delegati Zagorja in Hrastnika.

V nedeljo se bo vršila zadnja prvenstvena tekma Amater: Retje na igrišču Amaterja. Jesenski prvak je že Amater, tudi če bi tekmo izgubil, kar pa je po dosedanjih propozicijah in igri posameznih moštev skoraj neverjetno.

Prvenstvena tekma Retje: Trbovlje je končala z zmago Daska. Retje je igralo lepo ali neuspešno pred golom. Sodnik g. Camernik ni bil prav zadovoljiv.

Veseliča bo po končani pokalni tekmi, dne 17. t. m. v gostilni Volker.

Tajnik DNSP za Trb. Toni Bostič.

Pivo iz vodovodne pipe. Na Danskem je pivo narodna pijača; v Kodanju ga spijejo več ko v Monakovem. V Kodanju so nedavno svečano otvorjali nov »Dom inženirjev«, ki je bil vzgajen z vsemi dognanji moderne tehnike. Pri otvoritvi so bili stanovalci in njih gostje prijetno iznenađeni: v slavnostni dvorani, kakor tu-

di po vseh stanovanjih v ostalih nadstropjih se je poleg vodovodne pipe nahajala še druga pipa, iz katere pa ni tekla voda, ampak šumeče, mrzlo pivo, napeljavano po ceveh iz velikih sodov v kleti. — Menda bi tudi marsikak Slovenec rad stanoval v taki hiši ...

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75'—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45'—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE